

Mikes Balázs

HALJ MEG MÁSKOR

Izsák áldozata – festményprédikáció*

Az Ábrahám megrázó hitpróbájáról szóló történet sokakat foglalkoztatott az idők folyamán. A hangsúly legtöbbször Ábrahám személyére irányult, és kevésbé figyeltünk Izsákra. Mi mozgatta az eseményeket? Mikor tudatosult Izsákban, hogy mire készül Ábrahám? Beszélhetünk-e Izsák áldozatáról, ha nem volt beleszólása az eseményekbe? Ilyen és ehhez hasonló kérdések vetődnek fel a történet olvasása közben. Isten ígéje és az általa ihletett képzőművészeti alkotások hozzák közelebb hozzánk a több ezer éves történetet.

Mielőtt megismerjük a témában alkotó képzőművészek ábrázolásaikat, és elmélyednénk a látványukban, lássuk meg, mennyire fontos, hogy a számunkra már elfogadott, beágyazódott bibliai történetekről rendszeresen, magyarázó céllal beszéljünk a környezetünkben élőkkel! Erre azért van szükség, mert a mai kor embere hihetetlenül érzékeny vált az őt körülvevő világra. Furcsa módon nem feltétlenül azzal a szándékkal, hogy jobbá tegye (bár ez van a zászlajára tűzve), inkább azért, hogy évezredek törvényszerűségeket kérdőjelezzen meg és iktasson ki. Egyre

kevesebb tudást kész elsajátítani, viszont egyre több beleszólást követel a világ rendjébe. Képletesen mondva, olyan hullámvasúton száguld a jelenkori világ, aminek tartószerkezetéből mindennap eltűnik egy fontos alkatrész.

Ezen a drámai ponton szeretnék idehozni egy blogbejegyzést, ami úgy gondolom, remekül ábrázolja a rosszul elmagyarázott bibliai történet egész életre kiható káros hatását: „Szégyenkezve gondolok vissza arra az időszakra, amikor 6-7 éves koromban mostohanagyanym felvázolta nekem ezt a történetet. Élénk fantáziájú gyerekként és Izsákkal azonosulva ugyanis zavarba ejtően sokáig azt gondoltam ezután, hogy bármelyik nap eljöh

* A festményprédikációk egy igehirdetés-sorozat a Wesselényi Utcai Baptista Gyülekezetben. Részletek: <https://comeniushaz.hu/2021/03/02/arts-ok-1-mikes-balazs>.

„A végtelen Isten általa mutatja meg a jövő nemzedékének, hogy mire képes a szeretet.”

1.kép. Izsák feláldozása, Via Latina katakomba, Róma, 4. századi falfestmény

egy olyan pillanat, amikor szüleim majd felébresztenek az éjszaka közepén, és késekkel a kezükben azt mondják: »Isten szólt hozzánk, úgy-hogy most velünk kell jönnöd« – és a történetbeli angyal, aki az utolsó pillanatban megállítaná a kezüket, elkésik. Nem éppen a legszerencsésebb, amikor egy kisgyerekek ilyen dolgok jutnak eszébe a szüleiről.”

A művészi alkotások alaposabb szemrevételezése előtt, még ismerkedjünk meg a történetben szereplő személyekkel! Az egyik mennyei, a másik földi atya. A mennyei Atya lehetőségei korlátlanok, kezdet és vég, teremtő és pusztító, felfoghatatlan és leírhatatlan. A földi atya nagyon is korlátozott, felfogható és leírható. Mégis a történet végén ők ketten barátok lesznek.¹ Izsák, Isten barátjának a fia látszólag

mellékszereplő ebben a drámában. De csak látszólag. A végtelen Isten általa mutatja meg a jövő nemzedékének, hogy mire képes a szeretet. A következőkben róla – a „mellékszereplőről” – esik több szó.

A történetet jobb megértésében talán segít az archaikus nyelvhasználat, ezért olvassuk Károli Gáspár fordításában:

„És lőn ezeknek utána, az Isten megkísérté² Ábrahámot, és monda néki: Ábrahám! S az felele: Ímhol vagyok. És monda: Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, a kit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közül egyen, a melyet mondándok néked. Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és maga mellé vevé két szolgáját, és az ő fiát Izsákot, és fát hasogatott az égő áldozathoz.

2. kép. Izsák feláldozása, Junius Bassus szarkofágjának részlete, kb. Kr. e. 359

Akkor felkele és elindula a helyre, melyet néki az Isten mondott vala. Harmadnapon felemelé az ő szemeit Ábrahám, és látá a helyet messziről. És monda Ábrahám az ő szolgáinak: Maradjatok itt a szamarral, én pedig és ez a

3. kép. Izsák feláldozása, mozaik, Ravenna, San Vitale-bazilika, Kr. u. 547

1. „De te, szolgám, Izrael, Jákob, akit kiválasztottam, barátomnak, Ábrahámnak utóda!” (Ézs 41,8; kiemelés tőlem).

2. Más fordítások inkább a próbára tette kifejezést használják. Az Ószövetség szerint Isten próbára teszi az embert az engedelmesség, állhatatosság, tisztulás, istenfélelem és hűség tekintetében. A mai kor emberének a kísértés inkább a csábítás szinonimája, Károli „kísértését” ezért inkább kísérletként kell értenünk. Többek között ezért lesz beszédtema időről időre a Krisztustól tanult imádságban lévő sor: „és ne vígy minket kísértésbe”.

„Az embertelen kultusz valószínűleg föníciai közvetítéssel terjedt el Kánaánban.”

gyermek elmegyünk amoda és imádkozunk, azután visszatérünk hozzátok. Vevé azért Ábrahám az égő áldozathoz való fákat, és feltevé az ő fiára Izsákra, ő maga pedig kezébe vevé a tüzet, és a kést, és mennek vala ketten együtt.

És szóla Izsák Ábrahámhoz az ő atyjához, és monda: Atyám! Az pedig monda: Ímhol vagyok, fiam. És monda Izsák: Ímhol van a tűz és a fa; de hol van az égő áldozatra való bárány? És monda Ábrahám: Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról, fiam; és mennek vala ketten együtt. Hogy pedig eljutának arra a helyre, melyet Isten néki mondott vala, megépíté ott Ábrahám az oltárt, és reá raká a fát, és megkötöze Izsákot az ő fiát, és feltevé az oltárra, a farakás tetejére. És kinyújtá Ábrahám az ő kezét és vevé a kést, hogy levágja az ő fiát.

Akkor kiálta néki az Úrnak Angyala az égből, és monda: Ábrahám! Ábrahám! Ő pedig felele: Ímhol vagyok. És monda: Ne nyujtsd ki a te kezedet a gyermekre, és ne bántsd őt: mert most már tudom, hogy istenfélő vagy, és nem kedvezél a te fiadnak, a te egyetlenegyednek én érettem. És felemelé Ábrahám az ő szemeit, és látá hogy imé háta megett egy kos akadt meg szarvánál fogva a szövevényben. Oda méne tehát Ábrahám, és elhozá a kost, és azt áldozá meg égő áldozatul az ő fia helyett. És nevezé Ábrahám annak a helynek nevét Jehova-jirenek. Azért mondják ma is: Az

4. kép. Ibrahim, amint éppen fel akarja áldozni fiát (freskókép Sirázból)

Úr hegyén a gondviselés.” (1Móz 22,1–14; kiemelés tőlem)

Molok a bibliai szóhasználatban a bálványisten neve, akinek a tiszteletére ember-, többségében gyermekáldozatokat mutattak be. Az embertelen kultusz valószínűleg föníciai közvetítéssel terjedt el Kánaánban. Egy közelmúltban megjelent újsághírből látható, hogy ez a szertartás a világ más részein is szedte áldozatait még a középkorban is: „Perui régészek 227 olyan gyermek földi maradványait találták meg, akiket a prekolumbiánus csimu kultúra rituáléja szerint áldoztak fel az istenek ki-

engesztelésére.”³

Isten egyértelműen viszonyul ehhez a pogány szokáshoz:

„Gyermekeidet ne add oda, hogy elégessék Moloknak; ne gyalázd meg ezzel Istened nevét! Én vagyok az Úr!” (3Móz 18,21)

„Fölepítették a Tófet áldozóhálmait a Ben-Hinnóm-völgyben, hogy elégessék fiaikat és leányikat, pedig ezt nem parancsoltam, sőt eszembe sem jutott!” (Jer 7,31; kiemelés tőlem)

„Mivel járuljak az Úr elé? Hajlongjak-e a magasságos Isten előtt? Talán égőáldozattal járuljak elébe, esztendő borjakkal?

3. <https://www.origo.hu/tudomany/20190828-a-vilag-legnagyobb-gyermekaldozati-helyet-tartak-fel-peruban.html>.

„A keresztény egyház korai időszakának tanításai szerint az, hogy Ábrahám Isten akaratát követve fel akarta áldozni Izsákot, a hit és engedelmesség példája.”

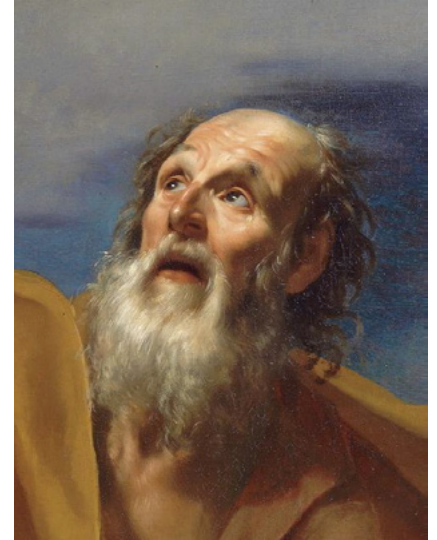
5. kép. Orazio Riminaldi: Izsák feláldozása, 1620 vagy 1630

Talán kedvét leli az Úr a kosok ezreiben, vagy az olajpatakok tízezreiben? Talán elsőszülöttem áldozzam bűnömért, drága gyermekemet vétkes életemért? Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben.” (Mik 6,6–8; kiemelés tőlem) Izsák sok tekintetben eltért a

többi patriarchától, egész életében nem hagyta el Kánaán területét, ezt Isten el is várta tőle:

„Mert megjelent neki az Úr, és ezt mondta: Ne menj Egyiptomba, hanem abban az országban lakj, amelyet én mondok neked!” (1Móz 26,2)

Ennek rabbinikus magyarázata, hogy Izsákot majdnem feláldozták, a törvény pedig kimondja: semmilyen áldozatnak felajánlott test

5a. kép. Orazio Riminaldi: Izsák feláldozása, részlet

nem hagyhatja el Izrael földjét. A bibliai ősatyák közül Izsák élt a legtovább, és ő az egyetlen patriarcha, akinek a neve születésétől változatlan maradt.

A keresztény egyház korai időszakának tanításai szerint az, hogy Ábrahám Isten akaratát követve fel akarta áldozni Izsákot, a hit és engedelmesség példája.

„Hit által ajánlotta fel Ábrahám Izsákot, amikor Isten próbára tette, és egyszülött fiát vitte áldozatul az, aki az ígéreteket kapta, akinek megmondattott: »Aki Izsáktól származik, azt fogják utódodnak nevezni.«” (Zsid 11,17–18)

Ábrahámot Isten iránti mérhetetlen hite és bizalma mozgatta cselekedeteiben, ezért a végsőkig elment volna, azaz fiának, Izsáknak feláldozásáig.

„Azt gondolta ugyanis, hogy Isten képes őt a halottak közül is feltámasztani. Ezért vissza is kapta őt, aki így a feltámasztás példájává lett.” (Zsid 11,19)

„Az Ábrahám kezében lévő késnek csak a markolata kivehető, de látszik, hogy a kés pengéje az ég felé mutatott.”

A legkorábbi ábrázolások között egy római sírkamrában lévő falfestményt nézhetünk meg. (1. kép.) Látható, hogy a festő a Szentíráshoz hűen ábrázolja a történetet, képregényszerűen, egyszerű alakokkal. Csak a szereplők látszanak, az érzelem, a dráma még nincs jelen ezeken a képeken.

A következő ábrázolás egy szarkofág reliefje szintén a 4. századból (2. kép). A kora keresztény faragványon is láthatóak a fő alakok, a kornak megfelelő öltözékben, tógában. Érdekes megfigyelni, hogy az Ábrahám mögött álló fiatal, androgün vonásokat mutató alak az utolsó pillanatban érkező angyal, szárnyak nélkül. Az Ábrahám kezében lévő késnek csak a markolata kivehető, de látszik, hogy a kés pengéje az ég felé mutatott.⁴ Szembetűnő, hogy az áldozat mennyire eltörpül a többi alak mellett, még a kos is magasabb nála. Ezzel kezdetét vesz Izsák gyermekként való ábrázolása.

Ravennában a San Vitale-bazilikában látható egy a 6. századi ábrázolás (3. kép.). Bal oldalon Sára a ház (sátor) bejáratánál gyanakodva figyel az égi vándorokat, akiket Ábrahám vendégül lát. Középen az ószövetségi Szentháromság alakjai, akikről Rubljov megfestette csodálatos ikonját. Végül jobb oldalon Izsákot láthatjuk az áldozati oltáron, előtte Ábrahám, akit a menyéből lenyúló kéz akadályoz meg abban, hogy fiát feláldozza. Ismeretes, hogy Izsák nevének jelentése nevetés. Amikor az égi küldöttek

6. kép. Rembrandt: Izsák feláldozása, 1635, Szentpétervár, Ermitázs

megjövendölték születését, Sára elnevette magát, annyira lehetetlennek tartotta, hogy élemedett korában gyermeket szüljön.⁵ Maga

a kompozíció is hozzátesz Isten tervének bemutatásához, amikor ívben mutatja be az örökös születésének bejelentését és majdnem

4. A felfelé mutató késhegy az áldozatra várás szimbóluma.

5. „Sára nevetett magában, és azt gondolta: Miután megvénültem, lehet-e még gyönyörben részem? Meg az uram is öreg!” (1Móz 18,12).

„Ezen a képen érdemes figyelni arra a tényre, hogy Izsáknak nincs összekötözve a keze.”

7. kép. Caravaggio: Izsák feláldozása, 1603, Firenze, Uffizi Galéria

feláldozását.

Az iszlám világ Ábrahámot Ibráhim néven ismeri. Ő a vallás egyik legkiemelkedőbb alakja, hiszen az iszlám hit prófétája és Ismáel édesapja. Hágártól született elsőszülött fiát, Ismáelt az arab népek ősatyjaként tisztelik, akinek utódai között van Mohamed is. Az iszlám tanítása szerint Ábrahám Izsák helyett jogos örökösét, vagyis Ismáelt akarta feláldozni Allahnak. A muzulmán hagyomány egyik feltevése, hogy Izsák az áldozat bemutatásának idején még meg sem született. A Korán ezzel szemben nem ad rá magyarázatot, hogy Ábrahám melyik gyermekét akarta feláldozni. Jóllehet az iszlám szerint Ábrahám Ismáelt és nem Izsákot akarta feláldozni az Úr színe előtt, a muszlimok mégsem

tagadják a korábban megkötött szövetséget, amely elsőként a zsidókra szállt. Jézus prófétaságának megtagadásával viszont – az iszlám hit szerint – a zsidók felbontották ezt a szövetséget. (4. kép)

Térjünk vissza a keresztény fel fogáshoz! Ezen a képen érdemes figyelni arra a tényre, hogy Izsáknak nincs összekötözve a keze. Ez egy merőben más megközelítése a történetnek, mert az önkéntes áldozat felé kezdi eltolni a hangsúlyt. A szent szövegekben úgy olvassuk a történetet, hogy Ábrahám megkötözte Izsák kezét, a művész mégis úgy gondolta, hogy mivel több párhuzam van Izsák és Jézus között,⁶ ezért inkább azt erősíti meg a szemlélőben, hogy ez a fajta áldozat inkább önfeláldozás. A „száját nem nyitja szóra” prófétai ki-

jelentés, vagyis az engedelmesség és megnyugvás az atyai akaratban szintén kiolvasható az oltáron fekvő fiatal fiú ábrázolásában. A festmény (5. kép.) jól érzékelteti, hogy Ábrahám nem gépiesen hajtja végre Isten parancsát, látható rajta a megrendültség. A művész még egy gesztust tesz Ábrahám felé, hiszen Izsák fejét nem leszorítja, hanem gyengéden tartja. A végsőképp fokozott drámai pillanatban is megjelenik az atyai szeretet kifejeződése.

A kinagyított arc (5. kép.) sok mindent elmond Ábrahám lelkiállapotáról, nagyon erőteljesen ábrázolja a művész egy idős, sokat megélt ember utóbbi három napjának történéseit. Nagyon sok kiolvasható ebből a tekintetből. Benne van a fellélegzés is, a kérdés is benne van, az öröm és a megkönnyebbülés is benne van, és természetesen benne van az igény egy kiadós magyarázatra is.

Rembrandt megközelítésében (6. kép) Ábrahám láthatóan meglepődik az angyal beavatkozásán, miközben úgy fogja le Izsákot, mint egy áldozati állatot (hasonlítsuk össze az előző képpel). Most is az utolsó pillanatban lép közbe az angyal. Sok tekintetben egyezik a hasonló témában készült festményekkel, azonban van egy lényeges különbség Ábrahám kezéből kihullik a kés, amivel végrehajtaná az áldozat torkának elmetésését. Rembrandt a protestáns világnézet festőjeként szinte egyedül alkalmazta ezt a megoldást a jelenet ábrázolásában. Annak a jelképe,

6. Mik ezek a párhuzamok? A két atya egyetlenegyét kész volt feláldozni, harmadnapon kellett megtörténnie az áldozatnak, elvonulás imádkozásra, Izsák az égőáldozathoz való fát, Jézus a keresztfát viszi a hátán. Izsák feláldozásának az eszméje Jézus keresztre feszítésének, önfeláldozásának az előhírnöke volt.

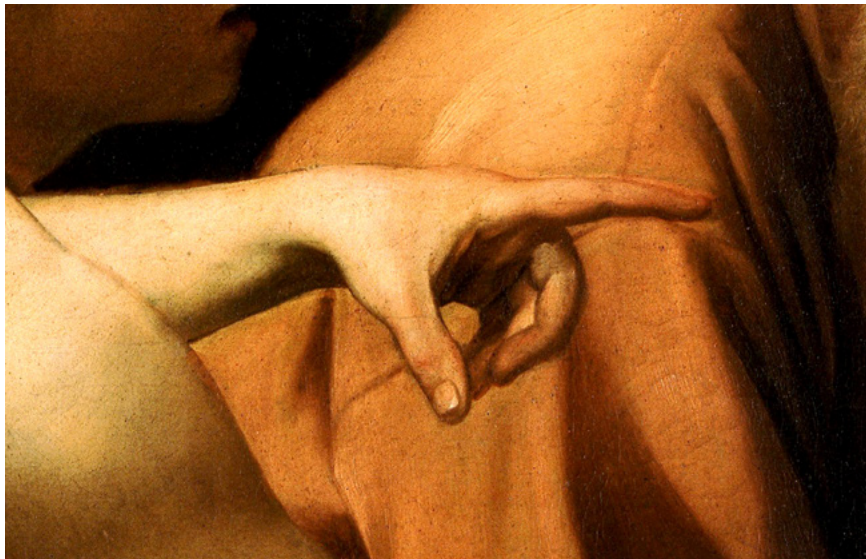
„Érdekes megfigyelni, hogy az angyal sokkal erősebben, határozottabban fogja le Ábrahám karját, mint ahogyan Ábrahám tartja Izsák fejét.”

hogy Jézus Krisztus váltságahalálával nincs szükség további véráldozatra. Az a zseniális ebben a festményben, hogy megragadta a teremtett ember történetének lényegét. Ezzel a gesztussal Isten is üzen, hogy ő nem egy vérszomjas Isten, hanem a szeretet istene.

Az előzmények után most lássuk Caravaggio 1603-ban megfestett vásznát, mely nézetem szerint a legjobb adaptációja a történetnek. (7. kép) Egy 1672-ből ránk maradt irat szerint, amelyet Bellori készített, ezt tudjuk meg a festményről: „Maffeo Barberini bíboros számára [...] megfestette Ábrahám áldozatát: Ábrahám a kést már fia torkának közelében tartja, a fiú kiabál és a földre esik.”

Az kép nagyon pontosan és drámaian ábrázolja a jelenetet. Ugyanúgy megvannak rajta a szokásos attribútumok, megvan az oltár, megvan a fa, megvan a tűz, megvan a kés, megvan Ábrahám, Izsák, az angyal, a kos, a háttér. Minden megvan, ami a legtöbb festményen is látható, mégis olyan megrendítő pillanatot ábrázol a művész, amilyent eddig még nem láttunk. Szinte tapinthatóvá, átélhetővé teszi a néző számára azt a kérdést, hogy milyen, amikor Isten a számunkra legdrágábbat kéri el tőlünk. Mi játszódhat le Ábrahámnak és Izsáknak a lelkében.

Láthatjuk, ahogy az angyal csupasz válla és jobb keze a kép bal felső sarkától összeköti a jelenet szereplőit, lefogva Ábrahám kést tartó kezét, ami érinti Izsák vállát és nyakát, amit Ábrahám bal keze tart erősen a kétségbeesetten felkiáltó Izsák fejével együtt, ami szinte összekapcsolódik az áldozati

7a kép. Caravaggio: Izsák feláldozása, részlet

kos fejével. Ábrahám pillantásából az tűnik ki, hogy még nem értette meg az angyal jövetelének okát, ezért kell olyan határozottan lefogni a kezét.

Érdekes megfigyelni, hogy az angyal sokkal erősebben, határozottabban fogja le Ábrahám karját, mint ahogyan Ábrahám tartja Izsák fejét. Nem véletlen, hogy a katolikus egyház befejezett tényként kezeli Izsák feláldozását, múltidőben beszél róla, hiszen ami az ő szívében és elméjében lezajlott az már múltidő. Caravaggio festménye mutatja be leginkább azt az utolsó pillanatot, amikor még Isten angyala leállíthatta Izsák tényleges feláldozását.

Az angyal bal keze (7a kép) feltűnően hasonlít a Sixtus-kápolnában látható mennyezetfreskón Isten alakjának kéztartásához. Michelangelo *Ádám teremtése* című alkotását Caravaggio nyilván ismerte és tisztelte annyira, hogy a saját kompozíciójában ezzel a gesztussal ruházta föl az angyalt, Isten jelenlétének szimbólumaként.

Egyedül Caravaggiónál láthatjuk, hogy Izsák kiált (7b kép). Minden más művészi megközelítésnél a szelídség, a megadás, a beletörődés dominál. Minden más képen Izsák eltűri, hogy az események passzív résztvevője legyen. Ennek bibliai alapja természetesen nagyon erős motiváció volt az ábrázolások tekintetében:

„Amikor kínozták, alázatos maradt, száját sem nyitotta ki. Mint a bárány, ha vágóhídra viszik, vagy mint a juh, mely némán tűri, hogy nyírják, ő sem nyitotta ki száját.” (Ézs 53,7; kiemelés tőlem)

Lehetséges egy másik megközelítés is, szintén a Biblia alapján. A halál előtti pillanatokról ezt a példát olvashatjuk az áldozat részéről:

„Három óra tájban Jézus hangosan felkiáltott: Éli, éli, lámá sabaktáni, azaz: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mt 27,46; kiemelés tőlem),

később így folytatja

„Jézus pedig ismét hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét.” (Mt

„Istenhez fűződő viszonyunkat szétrágta a rozsdá, olyan mértékben korrodálódott, hogy csak ezek az ősi történetek tudják visszahozni az édeni kort.”

7b kép. Caravaggio: Izsák feláldozása, részlet

27,50; kiemelés tőlem)

Nem lehet pontosan tudni, hogy hány éves volt Izsák, amikor ez a történet játszódik. Az biztos, hogy nem gyermek, nem olyan gyermek, amit sokszor láthatunk az ábrázolásokon. Bibliakutatók húsz és harminchét év között határozzák meg a korát. A rabbinikus irodalom szerint Izsák 40 éves korában megvakult, ennek az a magyarázata, hogy a feláldozásánál ott lévő angyalok könnyei Izsák szemébe hullottak. A felnagyított részleten jobban szembetűnik, hogy Izsák kinéz a képből egyenesen a szemünkbe, kapcsolatba lép velünk. Két magyarázata is lehet ennek, az egyik a könyörgés, segélykiáltás, de ez nem életszerű, hiszen Izsák az aggastyán korban lévő Ábrahámnál lényegesen erősebb, bármikor kiszabadulhatott volna. A másik lehetőség, hogy Izsák leállít a tekintetével. Meg kell történnie mindannak, ami ahhoz kell, hogy majd egyszer beteljesedjenek a próféciák, amelyek még meg sem író-

tak. Ábrahámot az angyal állítja le, az avatatlan szemlélőt pedig Izsák. Itt és így válik főszereplővé az áldozat. És így juthatunk közelebb Jézus Krisztus értünk hozott áldozatának megértéséhez.

Ábrahám Isten barátja volt, ez a kísérlet (kísértés) nemcsak hitpróba, nemcsak barátságpróba volt. Isten megengedte Ábrahámnak, hogy bepillantást nyerjen egy ezredévekkel későbbi kozmikus drámába, amikor megszületett Fiát valóban feláldozza az emberiségért, átélve annak minden kényszerét, kínját, szenvedését.

Pilinszky János: Ábrahám áldozata (részlet)

„Isten nem kérte volna tőle megszületett fiát, Izsákot, ha nem tudta volna, hogy Ábrahám mennyire szerette a fiút. Sőt mi több, ha Ábrahámnak fia iránti szeretete nem lett volna a legnagyobb, mit apa fia iránt érezhet – engedelmessége örület és gyilkosság lett volna.

Ábrahám öreg szíve azonban

oly forrón szerette a gyermeket, hogy Isten méltónak találta őt arra, hogy beavassa saját isteni-atyai szeretetének áldozatába. A tökéletes hit csodája – kívülről nézve – mindig rejt valami fölfoghatatlant, sőt ellentmondásosot magában. Megrendült szívvel és elmével érezzük, sejtjük, hogy Ábrahám hite lényegében a szeretet legmélyebb titkába vonta őt.” (Kiemelés tőlem)

Epilógus

A mai kor a tudomány túlzott tiszteletére épül. Ami nem bizonyítható, magyarázható, logikus, az mind misztikum, mese, kitaláció. A minden relatív korában Isten is egy skatulyában végezte. S amíg ezt elfogadja az ember, addig csak a halálunk után találkozhatunk vele. Istenhez fűződő viszonyunkat szétrágta a rozsdá, olyan mértékben korrodálódott, hogy csak ezek az ősi történetek tudják visszahozni az édeni kort. Ezért van óriási szükség az ige avatott magyarázóira és tehetséges, ihletett művészekre, akik meg tudják jeleníteni az eredeti összhangot Isten és ember között.

Ne csak a halálod után ismerd meg Istent! ◆

A Szolgatárs honlapja
szolgatars.hu